

P. Ludovít Feja SVD

Misia pátra Feju v Južnej Amerike

■ Text: P. Martin Štefanec SVD

■ Foto: TKKBS/Matej Slávik, Juraj Štefanec

Páter Ľudovít Feja SVD, rodák z Lokce na Orave, pôsobil v Južnej Amerike. O svojom pôsobení rozpráva v nasledujúcom rozhovore.

P. Feja SVD počas sv. omše pre Indiánov na Altiplano

Kedy si odišiel na misie? Kde si v Južnej Amerike pôsobil?

Po niekoľkoročnom pôsobení na Slovensku som opäť požiadal o misijnú skúsenosť. Tento raz som bol v Bolívii, kde som odišiel v marci 2012. Pôsobil som na náhornej plošine Altiplano medzi Indiánmi Aymara.

Ako si si zvykol na novú kultúru?

Kultúra, v ktorej som pôsobil, je úplne odlišná od tej, kde som bol predtým, teda v Ekvádore. A aj omnoho viac odlišná od tej našej slovenskej. Nevieť, či som si zvykol a či to je to najdôležitejšie. Myslím, že dôležité je naučiť sa žiť v tejto kultúre. Myslel som si, že budem mať problémy s nadmorskou výškou, keďže Altiplano sa nachádza vo výške približne 3800 metrov. No nemal som veľké problémy, aj na zimu som si ako si zvykol, lebo zima v týchto výškach je suchou zimou, a tak sa veľmi necíti.

Naozaj som mal obavy z toho, koľko sú schopní domáci pochopiť z toho, čo ja im poviem, teda na úrovni jazyka, a potom taktiež na úrovni myšlienok či predstáv. Väčšina z nich hovorí španielsky, ale tí starší španielčinu veľmi neovládajú a stávalo sa mi, že mi museli pomôcť v kancelárii aj s prekladom z aymarčiny do slovenčiny. Ťažké bolo

pochopiť ich synkretizmus, a teda aj silný kult k matke zemi – pacha mama. Obety matke zemi, lebo ju prijímajú ako svoju živiteľku a slnko ako zdroj života a energie. Evanjelizácia tam bola za čias španielskej kolonizácie pred nejakými už 600 rokmi, ale myslím, že zanechala neblahé následky, a preto len ťažko prichádzajú k pochopeniu zmŕtvychvstalého Ježiša, a teda ťažko sa im chápe jeho prítomnosť v Eucharistii.

Ďaké bolo zloženie komunity SVD? Tvorili ste medzinárodnú komunitu?

Komunitu sme tvorili dvaja Slováci, jeden spolubrat z Afriky a bolívijská kuchárka Aymarka. Každý z nás mal svoje povinnosti a na základe toho sme sa snažili spolupracovať a vzájomne sa dopĺňať. Jeden aj druhý spolubrat v istom čase odišiel na svoju zaslúženú dovolenku, a tak som mal trocha viac práce, v niektorých momentoch som zostával na všetko sám a vtedy som sa mal čo obracať.

V čom tebe ako misionárovi pomohlo to, že ste boli kňazi z rôznych kultúr?

To, že sme boli aj keď nie až tak medzinárodnou komunitou, mohli sme spoznať niečo z kultúry toho druhého. Občas sme debatovali o tom, aké >>>

sú u nás zvyky pri takej alebo onakej udalosti. To nám pomohlo trochu pochopiť druhého, a teda aj jeho reakcie.

Čo ľudia očakávali od teba ako zahraničného misionára?

Ľudia očakávali viac-menej odslúženie sv. omši, ktoré zväčša boli len za mŕtvych, myslím, že len jednu sv. omšu som mal za požehnanie nejakej rodiny. Potom to boli sv. omše na odpustové slávnosti, takže ich niekedy bolo viac, inokedy menej. Mojou veľkou náplňou bola práca v kancelárii, vydávanie potvrdení o krste, aj keď nie vždy to potrebovali k sviatostiam. Ale aj na civilné účely, lebo pečiatka a podpis z fary potvrdzoval dôveryhodnejšie ich dáta na to, na čo to potrebovali.

Ako ľudia vnímajú vieru a pomoc blížnemu?

Majú svoj spôsob chápania viery v Boha. Ich silným prvkom na vyjadrenie viery či zbožnosti je tanec, ktorý nesmie nikdy chýbať. Silnou látkou u nich

je voda. Vždy po svätej omši som jednoducho musel ľudí pokropiť svätenou vodou, oni tú vieru musia cítiť, musí čosi na nich padnúť, a to pri tej vode sa akosi dalo sprítomniť. Čo sa týka sviatostného života, ktorý u nás je tak silno preferovaný, tam som to akosi nevidel, respektíve sú na ceste k pochopeniu

Misia nie je ľahkou vecou, ale preto sa netreba nechať odradiť, ale treba sa pripraviť v tom, čo sa dá, a to ostatné nechať na toho Najvyššieho.

sviatostného života. Oni prijímajú sviatosť – či už krst alebo sviatosť manželstva, ale neviem do akej miery skutočne chápu význam tejto sviatosti.

Ako chápu rodinu?

Rodina je pre nich veľmi dôležitá. Živia sa poľnohospodárstvom, pasú kravy a ovce, a tak deti a vlastne celá rodina

na tom pracuje. Majú zvyčajne mnohočetné rodiny, aj keď sociálna úroveň nie je vysoká. Nedávno bol schválený zákon, kde je povolené, aby deti od 10 rokov nahor mohli pracovať, a tak napomáhať prežitiu rodiny. Jeden spôsob prežitia je taktiež pouličný predaj rôzneho tovaru.

Máš nejaký silný zážitok, kedy ti Boh pomohol, napríklad v núdzi?

Tak napríklad bolo dosť náročné získať vodičský preukaz, tak som stále jazdil bez neho aj keď len do dedín. A tak som trpcol, kedy ma zastavia policajti a budem mať z toho problém. A bolo to v nedeľu, kedy som musel ísť odslúžiť sv. omšu a bol to deň chodcov, takže v ten deň som nesmel ísť na cestu autom. Ale ja som išiel, lebo som o tomto nevedel, a tak som nezrušil sv. omšu. Hneď za prvou zákrutou ma zastavili policajti a postavili do radu ostatných vozidiel, ktoré boli pripravené na kontrolu. Trpcol som, čo bude, zrazu sa pohol jeden šofér autom, že ide a ja som šiel za ním a kričal som policajtovi, že mám sv. omšu a pohýnal som sa ďalej, tak len kývol rukou a nechal ma ísť. V ten deň ma zastavili ešte trikrát a vždy som čakal len, čo bude, no nakoniec to všetko skončilo dobre, a tak som ďakoval Pánu Bohu, že i v takýchto situáciách je prítomný a nenechá nás napospas osudu.

Čo odkážeš mladým ľuďom, ktorí by možno radi išli do misií, ale nevedia sa rozhodnúť?

Misia nie je ľahkou vecou, ale preto sa netreba nechať odradiť, ale treba sa pripraviť v tom, čo sa dá, a to ostatné nechať na toho Najvyššieho. Je potrebné poznať čo najviac o krajine a mieste, kde by dotyčný mladý má mať záujem ísť. Aj keď teoretické poznanie sa môže veľmi odlišovať od reálnej skutočnosti, no aspoň aké také poznanie mu pomôže zorientovať sa v prvých situáciách na danom mieste. Nedá sa na všetko pripraviť. Spoznanie iných kultúr je vždy obohatením, aj keď si to vyžaduje niekedy dlhší čas. ~

Altiplano je názov náhornej plošiny, po Tibetskej plošine druhej najrozsiahlejšej na Zemi. Nachádza sa vo vnútrozemí Južnej Ameriky, prevažne na území Bolívie a Peru a čiastočne zasahuje do Čile a severu Argentíny. Priemerná nadmorská výška je 3 300 m